



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1626

Præcepta de oratione natalitia. Partes, & cupita Genethliacæ Orationis.
Capvt X.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68724](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68724)

liberos floruerint, & propulsatis atque auer-
sis malis, foelices, fortunatique euaserint, vt
Anchisa, Aeneae opera, contigit. Opus est e-
tiam personas illorum, qui matrimonio con-
iunguntur, nequaquam silentio praeterire, sed
harum quoque laudes in medium afferre. A-
liquando igitur hac dicendi forma in princi-
pio, aliquando in fine vtendum est. Si enim
personae fuerint gloria admodum celebres, in
principio, si minus insignes, haec erunt sub-
tenda, & ultimo loco recensenda. Laus autem,
ea quae in laudationibus sunt, continebit, &
loci iidem ipsi erunt, a patria, a genere, a natu-
ra, ab educatione; & quod aequales, similes,
certique ambo sunt. Sumes itidem laudandi
argumentum ab ipsorum parentibus, atque
maioribus: qui profecto si ex eadem sunt pa-
tria: quod iam diu familiares, atque peculiare
ex loco sunt: si autem ex diuersis, quod a Dijs
optimis maxime in hanc societatem coacti
fuerint: item si ex eodem genere sunt, quod
incrementum, amplificatio, & familiaritas
affinitatis alia ad aliam accessit: proinde vin-
culum multo firmitus, & validius effectum
est. Quando autem a varijs studijs, atque in-
stitutis sunt, vt militiae, vt literarum, concen-
tum hunc, cum sapientiae sit adiuncta forti-
tudo, optimum esse consentaneum est. Adde
insuper, quales par est futuros illos, qui ex his
procreati suscipiuntur. si autem tu ipse, qui o-
rationem haberes, uxorem duceres, de hoc
ipso eleganter, & venuste exordium faciendum
est: quod si amatores amores, & delicias suas
laudant, multo nimirum magis te decet ma-
trimonium laudare, quam illos suas ipsorum
delicias: & quod oratione, & disciplina etiam
ex hoc vtendum est, tanquam iam exordien-
tem, & de filijs vaticinantem, quod & ipsos
in ijs, quae ad disciplinam pertinent, praestan-
tes euasuros verisimile, ac nequaquam dissen-
saneum est. A simplici vero elocutione non exit
discedendum, sed Xenophontis, & Nicostriati
vestigijs inhaerendum, in paucis ad grauitate
orationem efferendo, si alicubui sententiaru
cogat magnitudo. Haec ille.

Præcepta de oratione natalitia.

*Genealthiacæ
artificium.*

Partes, & cupita Genealthiacæ Ora-
tionis.

CAPVT X.

PRimo occurrit, Tempus & dies, si quid in
eo celebre. Calenda natalibus felices aesti-
mabuntur. Item dies septimus, & sextus. No-
nus dies mensis Soli consecratus. Quintus de-
cimus Mineræ sacer & plenilunio illu-
stris.

Secundo, Anni tempestas commendanda.

Tertio, Dies festi, si ita contingat, commem-
morandi.

Quarto, Locus in quo quis natus est, con-
siderandus.

Quinto, Familia eius, qui laudatur, commemo-
randa.

Sexto, Deueniendum ad partem orationis
praecipuam, quae est laudatio eius, cuius dies
natalis anniuersaria memoria celebratur, ubi
praescribitur modus & character istius lauda-
tionis.

Septimo, precatio & votum.

SEquitur oratio quae in puerorum natiuitate
dici consuevit: nuptias enim partus subse-
quatur oportet: quam & ipsam hoc modo
conuenit perficere. Cum natiuitatis vniuersi-
usque principium sit dies, in qua in lucem
editur, pauca de die dicantur necesse est, quae
quasi laudem decaionis cuiusdam & opportu-
nitatis complectantur, atque contineant. Si
vtrique proprium aliquid insigne, vel decorum
praeter alios dies habuerit: vt si calendis natus
sit, quod est mensis principium, principium
autem est optimum, & a principio suat omnia:
& quod est totius dimidium, vel totum, au-
ctore Platone. Si vero septimus, vel sextus sit,
sacros hos dies, Dijsq; dicatos esse dicemus, *Dies nonni*
& communitatem quandam esse cum dijs *mensis Soli*
ipsis, ob natiuitatis opportunitatem. Poteris *Sacer.*
etiam de nono dicere, quod est soli consecra-
tus: & quod consentaneum est, illum qui in
eiusmodi die natus fuerit, insignem & illu-
strem euasurum, & forte etiam (quemadmo-
dum est Solis natura) beneficum. Si autem
fuerit quintusdecimus, hunc itidem Miner-
uae attribui, & in hoc perfectum esse pleni-
lunium: & quod par est, huius viri natiuitate e-
iusmodi futura, vt in ea nihil desit. Eodem etiam
modo de reliquis diebus, quos aut principio,
aut fini accommodare studebis: & considera-
tis ijs, quae in medium possis afferre, sic lau-
dem conficere conaberis. Postmodum vero &
tempus cuiusmodi sit, considerare necessari-
um erit: & omnem tempestatem, aut hye-
mis, aut veris, aut reliquarum anni partium,
quem-

*Superstitio
antiquoru
Dies 15.
Minerva
consecratur.*

quemadmodum in laudibus ad ludos attinentibus, temporum proprietates indicauimus, hyemi sanè fortitudinem, veri speciosam venustatem tribuentes, æstati agrorum fructus, & bonorum omnium copiam: reliquo autem tempori, operum vacationem, & laborum quietem.

Erunt præterea significanda, quæ aliquando accidere temporibus: ut si quis natus sit die festo, scilicet Bacchanalibus, aut mysterijs, aut aliquibus publicorum conuentuum solemnibus celebratis. Hæc enim omnia argumenti facultatem ad prosequendas laudes tibi suppeditabunt.

Hinc autem ad ea loca, in quibus natus est aliquis, veniendum.

Primum quidem ab eo, quod nationem continet, ad Asiam, ad Europam videlicet: & hinc rursus explicandum, si natio Græca sit: vel barbara: si sapientia, aut fortitudine prædita, vel si aliquid eiusmodi insigne, atque præclarum in se habuerit. Deinde ad illud quod continetur, progrediendum, ut quænam sit ciuitas, & ipsorum metropolis: aut si sit ei, quæ primum dignitatis locum obtinet, in honore proxima, si ampla, & florens, si frequenti hominum multitudine referta, si ingenijs fecunda, ac ad virorum virtutem ferilis, aut si aliquid aliud ciuitatis strenuè factum fuerit. Tum ea, quæ in vrbē continentur, prosequeris, ex qua familia quis natus sit, quod non ex humili, & abiecta, quod non ex ignobili, sed ex præclaro genere: ex quibus auis, & parentibus; quorum laudem (prout res copiam suppeditauerit) perstringes.

Ad hæc, ad laudem illius de cuius laudatione agitur, cuiusque est natalis dies, deuenies, quam sit natura, tum in ijs, quæ ad animi magnitudinem attinent. Si magnus sit, Aiaci: si pulcher, & fortis, Achilli similem dies, si boni, & prudentis consilij, aut iustus, aut moderatus, & temperans fuerit, congruentibus personis, Nestori, Themistocli, Aristidi, Phocioni illum æquiparabis. Si comis, & facilis sit, quod exardescantiam quædam laudabili mansuetudine admistam habet, & quod ad agendum est efficax. Si autem paruus sit, ut Tydeus, & Conon.

Explicabis etiam, qualis sit in ijs, quæ ad degendam vitam pertinent: si lautus, & elegans sit, si magnificus; qualis in priuatos, qualis erga ciuitatem, tum liberalitate, tum

cateris rebus, quæ ad honoris, & gloriæ studia spectant.

Item si in aliqua scientia sit eminens, ut in medicina, aut in rhetorica, aut in philosophia, appositè, ut debet laus, quæ in his est, inducenda erit, ad quæcumque horum singula vtilia videbuntur. Sic enim multiplex, ampla, & copiosa fiet oratio, ut, comprehendere possit, qualis olim iam fuit, qualis est in præfenti tempore, qualemque in posterum fore consentaneum est. In hoc autem cum erimus, nequaquam alienum, aut absurdum fuerit, si tam ab alijs Dijs, quam ab ijs, qui natalibus præfunt, precibus petierimus, uti præfens vita, atque futura, melior quam præterita contingat, ac ut confectis multis temporum spatijs, liceat ad maturam, scelicem, fortunatamque senectutem peruenire. Hæc Dionysius.

P R A E C E P T A D E
Epithalamis.

Hoc est de orationibus, quæ ad thalamum perfectis nuptijs recitari solent.

OCCASIONES.

CAPVT XI.

HAEC oratio eadem serè est cum nuptiali. Exordium à propositione dicendorum.

Prima pars nuptiarum laus obiter percurrenda.

Secunda laus coniugum, & eius præcipua capita.

Tertia, Affectus, atque studium ante matrimonium, & diligentia in his nuptijs conciliandis.

Quarta, popularium, atque affinium lætitia ex isto connubio, ipsarumque nuptiarum celebritas.

Quinta, Variæ personarum, quæ occurrent circumstantiæ.

Sexta pars, cohortatio ad mutuam concordiam. Sic igitur ille.

ANTE Orationem de Natiuitate, id enim multiplex, ampla, & copiosa fiet oratio, quæ apud thalamum dici consuevit, & ea, quæ separatim dicuntur, solet attingere:

Hominis
laus.

Parus.

Epithalamij
partea.